

ČAJ

Pro chvíle pohody

LEDEN 2016

Časopis Autorů Jičínska

POĎ

Hovoríš:
je mi zima...

ja rozumiem:
skry ma ...

Pod'!

Milan NEMČEK

124

Vážený čtenáři,

s novým rokem se ČAJ vypravil na cesty, a to na Slovensko, takže dnešní číslo je prakticky celé věnováno přátelům z bývalé federace. Tak trochu symbolicky, neboť právě 1.ledna 1993, tedy před dvaceti čtyřmi lety, se naše společná republika rozdělila na dvě samostatné.

Loňské tradiční zářijové setkání v Martině mi přineslo poznání báječného básníka **Milana Nemčeka**, jsem rád, že jej můžu v ČAJi představit. Již úvodní báseň „**Pod**“ je z jeho sbírky „**Pät' pät'**“, která mě oslovila. Zdá se, že jsme poeticky naladěni na podobnou vlnu.

Rozhovor poskytla Zuzana Herbrychová. Viz - **Z knih si zväčša zapamätám pocit, náladu, taký ten „smrad“** I ona se objevila na našem setkání. Oslovil jsem ji především jako korektorku knih našich přátel. Nakonec jsem si jich přivezl požehnaně a trojici z nich se aspoň trochu více zmíním. Jedná se o knihy „**Pod orechom tma**“ **Matheja Thomky**, dále „**Glosy hovornice na slnečné i zamračené dni**“ od **Jano Cígera** a „**Múzofil**“ od **Petera Šrenka**. Představím blíže i almanach nakladatelství Kmen „**Hej, Slované!**“, nakonec i v něm jsou zastoupeni slovenští autoři.

A tvorbu domácích autorů zastupuje **Václav Teslík** básní „**Sen o výkonu čtyř spasitelů.**“

Přeji příjemné počtení a těšte se na únorové číslo. Bude tak trochu slavnostní, když máme malé jubileum. A mimo jiné v něm najdete rozhovor s lékařem a spisovatelem Ladislavem Pecháčkem. Číslo 125 bude totiž věnováno písicím zdravotníkům.

Váš Václav

HOST ČAJE:

Milan NEMČEK

Od září 2016 ředitel Turčiankej knižnice v Martině. Vydal v roce 2012 básnickou sbírku "Pět pět".

Narodil sa v Martine a tu aj dlhobobo pôsobí. Bývá v neďalekých Dražkovciach. Vyštudoval Matematicko - fyzikálnu fakultu UK a desať rokov učil na stredných školách. Už takmer dve desaťročia sa venuje regionálnym médiám. Pri prechádzkach po lúkach a poliach v ich okolí si pre potěšenie zapisoval básničky, až ich bola kôpka. Päťdesiatpäť sa vďaka priateľom dostalo do tejto knižky.

O knize

Niekedy to človeka tak zatlačí k múru, že musí začať písať básne, aby ho to úplne nerozgniavilo. Nezáleží na tom, že nie je básnikom. Jednoducho to musí ísť z neho von. Asi takto nejako vznikla debutová zbierka básní Milana Nemčeka s príznačným názvom Päť päť.

Ide o zrelú poéziu zrelého muža, a preto sa v nej motívy prelínajú, tak ako pulzuje život vo svojej mnohorakosti. Z konkrétnych obrazov, farieb a pozitívnych pocitov vytvára kokteily spôsobujúce u senzitívneho čitateľa povznesenú náladu.

Nemček, aj keď je debutantom, nie je celkom bez skúseností pri písaní poetických textov. V začiatkoch martinskej kapely Team písal pre ňu texty. Pesničky píše dodnes. Jeho básne majú preto prirodzený rytmus. Pri krátkych básniach má čitateľ niekedy pocit, že ide o popevok.

Milan NEMČEK ze sbírky „Päť päť“

LAVÍNY

Na zasnežených
južných stráňach hôr
sa poobede uvoľňujú
lavíny.

Čierne diery do zimy
a pod nimi
ľahké zranenia
z ťažkého snehu.

Vyliečiť ich
si vyžiada
trepeživú nehu.

VO VETRE

Biele padáčky púpav
odlietajú
v severnom vetre
na juh.

Ďarbavo rozťahujem krídla
ako sťahovavý vták
čo sa usadil
a snívam
o lete.

TICHO

Ticho je nahustené
v objemných škatuliach
všade vôkol nás.

Vznášajú sa
nad stolom
nad nami
bez tiaže
bez únavy
a my
bez pohybu
ako telá
zamrznutých lodí.

Počuť len
kráčať čas
a moje ruky
ako vyberajú
zo škatúl
tie
ktoré majú chybu
v ktorých je zamlčané
čo bolo medzi nami
a či nie.

Pátranie
po slove
čo nás vyslobodí.

BABIE LETO

Babie leto
bolo horúce a krátke
ako požiar.

Pavúčky sklamane
zabalili strelnice
a dolietali.

My sme sa
nevyzliekli
nezaplietli
nespotili
ako sme malí.

HĽADAČ VODY

Biela veža kostola
je môj orientačný bod.
Ja som hľadač
spodných vôd
a viem
že nadohľad
je živá voda
v твоjich ústach.

POĎ

Hovoríš:
je mi zima...

ja rozumiem:
skry ma ...

Pod'!

STRACCIATELLA

Miešaš sa
do mňa
po kúskoch
až si vo mne
celá.

Ty voniaš
ja sladnem
Je z nás
stracciatella.

JOŽOVI DANČOVI

Toľko smútku
toľko farieb
v kúsku poézie.

Až sa srdce zastaví.

A na konci
schody dole
čo nám nejdú z hlavy.

V BLATE

K mokrej hline
prilepené čižmy.

V čižmách som ja
a vo mne schizmy
bez zjavného dôvodu.

V ktorej viere
sa mám modliť
za hlinu
a za vodu?

NEVESELÍ AKROBATI

Po drôtoch vysokého napätia
chodia čierne mraky
bosými nohami.
Neveselí akrobati
veterného cirkusu
ktorého šapitó
tvorí nebo
nad nami.

FÚHA

Zo vztýčenej
lysej stopky púpavy
sfúkol vietor semeno.

Neviem neviem
neviem ti prísť
na meno.

PRED MLYNOM

Som Don Quijote
čo nutne
potrebuje sluhu
a k tomu sedem
osobnostných úprav
rozičného druhu.

TŘIKRÁT ZE SLOVENSKÉ LITERATURY

Čtete slovenské knihy v originále? Jestli ne, tak to určitě občas udělejte, nejen proto, že se nám slovenština přece jenom trochu vzdaluje, ale především proto, že originál má svoje „čaro!“

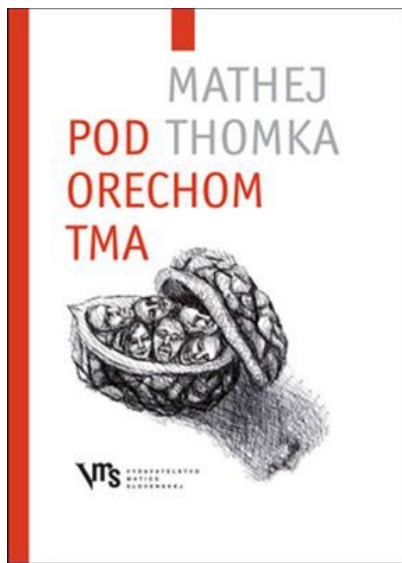
Já jsem si z loňské návštěvy Martina přivezl mnoho knih, ale o třech z nich vám povím víc. Jedná se o knihy „Pod orechom tma“ Matheja Thomky, dále „Glosy hovornice na slnečné i zamračené dni“ od Jano Cígera a „Múzofil“ od Petera Šrenka. I když jsou všechny jiné, spojuje je fakt, že je napsali mně známí autoři, přátelé. Nakonec je znáte většinou i vy z našich setkání.

Povídková kniha **Matheja Thomky „Pod orechom tma“** představuje krátká zastavení, ve kterých autor stručným jazykem dokáže zachytit atmosféru, vykreslit hlavní postavy, jejich pohnutky, pocity, naděje i životní prohry. Autor na str. 49 v povídce „Dedina na obed“ píše: V dedine sú príbehy nezabudnuteľné a prisilné.“ Platí to hlavně v případě, kdy se autor dokáže dívat kolem sebe. A možná právě tato povídka patří k vrcholům celé knihy. Tragický osud učitele na pozadí dění vesnice je poutavou sondou do života obyčejných lidí.

Ale Thomka píše i povídky ze života „současného“, jako například v próze „54 staničných minút na tri príbehy.“ O milostném příběhu vypráví povídka „Štyri fotografie Marianny K.“

Zaujala mě i „Posledná poviedka“, při které jsem si položil otázku nakolik jsou autorovy prózy autentické. Nakonec část se odehrává na

„podkrkonošskej literárnej slávnosti.“ A tak se ptám, nejedná se náhodou o Jičínské poetické jaro? Ale zanechme špekulací. Raději představím krátkou ukázkou, viz str. 119: „Písať literatúru sa oplatí z niekoľkých dôvodou. Jedným z najdôležitejších sú stretnutie prozaikov a poetov. A najmä poetiek ... S očakávaním mladých literátok som cestoval aj na Podkrkonošské

literárne slávnosti ...“

Doufám, že jsem vás dostatečně navnadil, nenechte si knihu ujít, protože, parafrázuji „čítať Thomku sa oplatiť z niekoľkých dôvodov.“

Druhá kniha **„Glosy hovornice na slnečné i zamračené dni“** od **Jano Cígera z Mädokýša** je z jiného soudku. Jedná se o krátké texty – glosy, kterými autor pravidelně občerstvuje posluchače Rádia Regina (jak píše v předmluvě Michal Horecký). A Jano dokáže zaujmout, viz str. 69, citují: „ Život pripravuje rôzne situácie, milé, nemilé, prijateľné, ale aj také ktoré vyvolali vzdor. Tam kdesi je glosátorský pes, či vtedy ešte šteniatko zakopané ...“ Myslím si, že právě v těchto slovech autor zachytil význam jeho textů a vlastně i původ, neboť jak dále vzpomíná, musel mít například ve škole, vždy poslední slovo.

Líbí se mi, jak v glose „Píšte romány“ na str. 93 doporučuje: „Byť spisovateľom je veľká výzva. Všetko to ale zostáva iba v rovine túžby. Ďalej sa posúvajú iba tí najzaťatejší, trochu podopretí talentom, sčítaní, schopní svojmu príbehu dať literárnu podobu.“

Jano Cíger má rád knihy, nakonec má svůj antikvariát, navštívil jsem jej při návštěvě Martina. A musím napsat, že je to opravdu království knih, kde Jano je tím nejzasvěcenějším průvodcem. Dokazuje to i glosou „Moja obľúbená téma – knihy“. Nechává se tam inspirovat Senecou (str.120): „Kniha je základom poznania, učiteľom vekov, vládcom kráľovstva ducha.“

Na závěr jsem si nechal knížku nejzáhadnější, **„Múzofil“** od **Petera Šrenka**. Přiznám se, že Petera znám spíše jako autora krátkých humorných textů, skladatele hudebních textů, a tak jsem byl zvědav, jak se popasoval se svým prvním románem. Přiznám se, že jsem očekával trochu jiný děj, ale poeticko-erotický román o mladém spisovateli Pykovi, mající problém se ženami i reálným životem, určitě stojí za pozornost.

Pyko a jeho kamarád Rafo „potrebujú baby“, ale Pyko má svoji úchytku, je totiž „múzofil“. Když nemá pro koho psát, je nesvůj, a tak hledá

„baby“. Tak by se dalo stručně charakterizovat celé literární dílo, mající 370 stran. Ale tak jednoduché to zase není. Autor do románu zasadil několik erotických scén (prý není v erotice třiminutový, ale desetistránkový nebo dokonce vícekapitolový), někdy si říkám, jestli to není tak trochu „50 odstínů šedi po slovensky“, ale to bych nerad Šrenkovi podsouval. V textu se objeví i literární setkání Letavy, ale hlavním pojivem románu je vztah Pyka a Zuny, ale víc nebudu prozrazovat.

A tak autor v sobě objevil podle mého názoru jinou dimenzi. Asi jak píše na str. 368-369, cituji: „V každé ženě je skrytá sapfó, len je třeba zobudit. Keď je v člověku túžba, vtedy stačí čítať zo svojich dlaní. Slová sa na nich objavujú samé od seba.“

V Peterovi se nezapře básník, nakonec román vlastně končí básní (str.370):

BOLI SME ZAKLIATI
DO DVOCH SLOV JA A TY
SPOLU VYKROČME Z TMY
A BUĎME PRVYKRÁT MY

Tolik moje sonda do současné slovenské literatury. A to mám v zásobě ještě další pozoruhodné knížky, třeba básnickou sbírku **Mariky Smoroňové** „**Asi zo mňa nikdy nebude sexbomba**“ (autorku bych chtěl v budoucnu představit jako hosta ČAJe) či knížku teprve osmileté autorky **Zoyi Ledecké** „**O Kazovi, ktorý si hľadal domček**“ (o té bude řeč v únorovém čísle).

Nezapomínejme na krásnou „slovenčinu“. Přiznám se vám, že když jsem psal tento článek, pořád mi do textů naskakovala slovenská slova a výrazy. I když žijeme v odděleném státě, slovenština v té naší generaci zapustila kořeny až do smrti. Nakonec vzpomínáte si, jak jsme na konci slabikáře v první třídě měli článek s prvními slovenskými slovíčky? Já ano.

„Učíš sa čítať, Alenka? Dám ti knihu.“

„Jsi hodný, Jano!“

Jste hodní, vy slovenští přátelé, že píšete stále zajímavé knihy. Rád o nich zase někdy napíši.

Václav

**Z kníh si zväčša zapamätám
pocit, náladu, taký ten „smrad“.**

ROZHOVOR - ZUZANA HERBRYCHOVÁ

Pri záříjové Martinské poetické jeseni jsem se opět po čase sešel se Zuzkou a Pavlem Herbrychovými. A tak mě napadlo, zvláště když jsem zjistil, že Zuzka dělá korektorku knih Matheje Thomky a Petera Šranka, vyzpovídat ji, jak je to v literárních kruzích na Slovensku.

- Jak jsi se dostala ke korekturám?

Riaditeľ môjho domovského vydavateľstva, pán Muntág, je otcom môjho bývalého žiaka. Vydavateľstvo Matice slovenskej vyhralo tender na novú učebnicu dejepisu pre 8. ročník a hľadalo človeka, ktorý by bol ochotný prevziať zodpovednosť nielen za jazykovú stránku, ale aj za odbornú. Ja, v dobrej vôli pomôcť, netušiac, čo všetko ma čaká, som pristúpila na spoluprácu... a od roku 2010 spolupracujem na mnohých projektoch spomínaného vydavateľstva.

- Práci korektora si predstavuji jako velmi úmornou. Jak dlouho trvá korektura dejme tomu kniha o 200 stránkách?

Nedá sa to vyjadriť paušálne. Záleží na mnohých okolnostiach – či je to

autor nový (ja ich nazývam prvoautor) alebo renomovaný autor; svoju úlohu tu zohráva aj finálna grafická podoba. Sú knihy, ktoré majú v závere sto strán a sú zredigované za šesť mesiacov; sú knihy, ktoré majú dvesto strán a sú hotové za mesiac. Zároveň... čo je dvesto strán? Je to stránka „hotovej“ knihy alebo normostrana (1800 znakov na stranu A4). No a v neposlednom rade je to prístup autora: buď akceptuje moje pripomienky, spolupracuje alebo sa jednoducho vzprieči... a neprijme ani len pravopisné usmernenia.

- Můžeš nám knihy Matheje Thomky „Pod orech tma“ a Petera Šranka „Múzofil“ trochu bližšie představit?

Nuž... v tomto som nikdy nebola dobrá. Z kníh si zväčša zapamätám pocit, náladu, taký ten „smrad“. Mohla by som vám tiež hovoriť napríklad o jazykovom bohatstve autora, tvrdohlavosť pri korektúrach, čistote dodaného textu... A čitateľský zážitok? Obe knihy vrelo odporúčam. ☺

- Dělalj Mathej a Peter hodně chyb, takže máš „vela roboty“?

Mathej a Peťo sú dokonalí autori na korektúry. Pravopis i štylistiku ovládajú; zväčša ide o chyby z nepozornosti (tzv. autorská slepota – čítam to, čo chcem čítať...).

- Máš čas i na vlastní tvorbu? Případně co píšeš?

Kedysi dávno sme boli s klubom na výjazde v Bratislave. Pri tej príležitosti sme „prepadli“ redakciu Literárneho týždenníka. Jedna z redaktoriek nám vtedy povedala: „Píšte a tvorte, kým sa nevydáte...“ Nuž, akosi mala pravdu. A ďalšia vec, mnoho mojich textíkov vzniklo v čase, keď som riešila zásadné veci v mojom živote... Nuž a keďže som všetko zásadné poriešila, nieto dôvodov na vylievanie si duše v poézii ☺

- Zajímálem jsem se o slovenské knihy. A zjistil jsem, že je velký rozdíl, když si koupím slovensky psanou knihu přímo u vás nebo prostřednictvím nějakého slovenského e-shopu oproti tomu, když si koupím stejnou knihu na českém e-shopu. Rozdíl je dokonce i ve stokorunách. Jak je to možné?

Raz sme s deťmi boli na návšteve v distribučnom sklade kníhkupectva Martinus. Okrem iného nám vysvetlili, ako je to s cenotvorbou. Hoci sú výrobné náklady na knihu relatívne nízke, na jej distribúciu sa často podieľa toľko prostredníkov, že cena nekontrolovateľne rastie... A ono to je rôzne aj v rámci jedného trhu. Nedávno jeden známy porovnával ceny piatich kníh v štyroch internetových kníhkupectvách: rozdiel bol závažných 60€...

- Co se na Slovensku čte nejvíc?

Je to naozaj rôzne. Pomohla som si stránkou citaj.to – a na prvých priečkach sú romány pre ženy, životopisy, detektívky či rôzne lifestyleové či motivačné publikácie. Často ale predáva meno, nie kvalita. No v rebríčkoch sa objavujú aj naozaj hodnotné knihy.

- A jak moc čtou děti? V Čechách existují akce „Čtete dětem.“ Je něco podobného i na Slovensku?

Stále sa hovorí, že deti nečítajú. A ja s tým nesúhlasím. Deti čítajú veľa, i keď možno nie také knihy, aké by si mnohí predstavovali... je len na nás, aby sme im občas podsunuli „hodnotnejšiu“ knihu, namotali ich na iný žáner. Raz si ich tá pravá kniha nájde.

Čo sa týka akcií či aktivít, podporujúcich detské čítanie, tých je naozaj veľa: Celé Slovensko číta deťom, Noc s Andersenom, Murova čítareň, čitateľský maratón Čítajme si...; najnovší počín je uletsknihou.sk. Na sociálnych sieťach sa objavuje čoraz viac recenzentov, ktorí odporúčajú vhodné detské knihy. No a napríklad ja v škole mám jednu hodinu týždenne literárnu dielňu čítania. Čítame si knihy, rozprávame sa o nich, navzájom sa inšpirujeme.

- A čteš nebo četla jsi svým dětem ty? Nebo spíš Pavel?

Keď boli menší, čítali sme viac. Obaja. Akonáhle sa naučil čítať aj Štěpán, už nás nepotrebujú... 9 Občas si nás však ešte vyžadajú. Naposledy sme si takto spoločne prečítali Chlapec s očami ako hviezdy. (Alebo si len tak podvečer či cez víkend sadneme, každý si vezme vlastnú knihu a čítame...)

- Jaké knížky nebo pohádky měli rádi vaši kluci? A co čtou teď, když už trochu povyrostli?

Pri spoločných čítaniach boli závislí na našom výbere – akosi sme sa vždy trafili. Čítali sme najmä knihy z nášho detstva či knihy, ktoré niekto odporúčal. A tak máme prečítaného Krtka, Rumcajsa, Trsteniarika, Macka Pú či Muflóna Anciáša. Slovenské ľudové rozprávky ich naozaj nelákajú. Asi je to tým, že boli pôvodne určené dospelým.

V súčasnosti majú naozaj veľký záber. Oboch zaujímajú napríklad knihy o pokusoch (Malý vedec) či s návodmi, ako niečo postaviť (Lego, Minecraft). Jaško momentálne frčí na knihách z vydavateľstva Verbarium, sériei Detektívi v čase a na Davidovi Walliamsovi. Štěpánka oslovujú knihy o vláčikoch, autách, zvieratkách. Už sme zažili aj noci, keď sme im museli čítanie zatrhnúť...

- Abychom pořád nemluvili jen o knihách. Máte čas vyrazit třeba do kina nebo divadla? Jak jsou na Slovensku levné či drahé vstupenky?

Nuž, čas... Nie vždy si to dokážeme zariadiť s Pavlom tak, aby sme mohli spoločne vyraziť na nejakú kultúru. Priznávame, že niekedy chceme byť proste doma. Nedávno sme ale boli na koncerte Lenky Dusilovej a s chlapcami chodíme pravidelne do kina.

Ceny vstupeniek? Je to relatívne... Vstupenka do martinského komorného divadla sa pohybuje v rozmedzí 6 – 8€, vstupenka do kina 4€. Mne sa to nezdá mnoho... no sú iste rodiny, pre ktoré je to nepredstaviteľná suma.

- A je Martin kulturní město? Je v něm dostatek příležitostí na kulturní vyžití pro různé věkové skupiny?

V ostatnej dobe sa to veľmi zlepšilo. V Martine fungujú dve kiná, divadlo, Mestská scéna, ktorá ponúka filmové i divadelné predstavenia, koncerty, podobne je to v Barmuseu. Nemôžem opomenúť ani Turčiansku knižnicu či mnoho ďalších organizácií. No problém je v inom – ľudom sa nechce... Ani na akcie, ktoré sú zdarma. Človeku je to až ľúto...

- Závěrem se zeptám, jak nejraději relaxuješ? Cestováním? A kdy tě uvidíme u nás v Čechách?

Rada a veľa čítam. A ani to cestovanie nie je na zahodenie... Kedy bude v Čechách? Moje/naše rozhodnutia sú niekedy veľmi spontánne 9 Určite ale v máji, keďže sa mi podarilo kúpiť dva lístky na predstavenie Deštivé dny.

ALMANACH NAKLADATELSTVÍ KMEN „HEJ, SLOVANÉ!“

Začátkem listopadu 2016 byl oficiálně pokřtěn almanach nakladatelství Kmen „Hej, Slované.“ Nakladatelství navazuje na započatou tradici, neboť v roce 2015 vyšel almanach „Od války k válce.“

Almanach si můžete objednat na stránkách http://nakladatelstvi-kmen.cz/index.php?id_category=3&controller=category .

Vedle řady ostatních autorů zde najdete i tvorbu slovenských spisovatelů, jmenovitě Pavol Janík, Peter Štrelinger a Ján Tužinský. Takže i tento almanach zapadá do lednového pojetí ČAJe. Ale necht' knihu raději krátce představí editorka Ivana Blahutová (úryvek z předmluvy): „... zpět k našemu almanachu a jeho tématu Hej, Slované! Nejprve krátká statistika: v letošním sborníku se podařilo shromáždit básně, povídky a další práce od dvaceti šesti autorů. Básně dvou z těchto spisovatelů – slovenského poety Sama Tomášika a českého

Josefa Jaroslava Kaliny, od jehož narození letos uplynulo dvě stě let – byly vybrány coby ukázky pojetí všeslovanského tématu v literatuře obrozeneckého období. Vedle třinácti současných českých autorů (v abecedním pořadí jsou to: Ivana Blahutová, Jaroslav Čejka, Michal Černík, Michael Doubek, Ivo Fencel, Václav Franc, Eva Frantinová, Eliška Koppová, Břetislav Kotyza, Alois Reich, Marie Veselá, Jiří Žáček a Petr Žantovský) jsou do almanachu zařazeni současní básníci a prozaici z několika dalších slovanských národů. Slovensko zastupují Pavol Janík, Peter Štelinger a Ján Tužinský. Ruskou literaturu reprezentují Vadim Fedorov (v překladu Andreje Fozikoše); Andrej Fozikoš, Bogdana Něščeret, Natalia Skakun a Larisa Zubakovová (všichni čtyři v překladech Ivany Blahutové). Po jednom představiteli mají: Polsko – Andrzej Grabowski (v překladu Barbary Kantorové); Bulharsko – Valentin Kačev (v překladu Zornici Cvetkove a Martiny Salhiové); a literaturu Lužických Srbů zastupuje již nežijící spisovatel Jurij Krawža (v překladu Zuzany Bláhové-Sklenářové).

Autoři dostali naprostou volnost ve způsobu uchopení tématu a ve volbě žánru. Výsledkem je zajímavá mozaika, která vypovídá, nakolik je pro dnešní literáty všeslovanská idea již mrtvá, případně ještě živá. Předem – v souladu s citovaným výrokiem Pavla Janíka – mohu prozradit, že s jedinou výjimkou se žádný z příspěvků k myšlence panslavismu přímo nevyjadřuje a nijak ji nepřipomíná. Ani krátká báseň Břetislava Kotyzy programově nazvaná Hej, Slované! se nevztahuje k všeslovanství, nýbrž k Slovanům jako našim etnickým předkům, kteří osídlili tuto zemi. Obdobně se motiv

„slovanství“ (tj. ve smyslu naší příslušnosti ke slovanskému národu) objevuje v epigramu Aloise Reicha Slovanská vzájemnost a v povídce Michaela Doubka Návrat. Onou jedinou výjimkou je satirická povídka Jaroslava Čejky Slávy dcera, která vtípně a komplexně zachycuje aktuální stav chápání „všeslovanské ideje“ po česku. Aby si čtenář mohl srovnat nadšení z doby zrodu panslavismu u nás a dnešní jeho stav „vyhoření“, je na začátek almanachu, jak již bylo předesláno, zařazena titulní báseň Sama Tomášika Hej, Slované! a dvě básně českého obrozeneckého básníka Josefa Jaroslava Kaliny, Měšťanská a Vojenská.

Dávné dějiny západních Slovanů nám přibližuje brilantní historická povídka lužickosrbského spisovatele Jurije Krawži Gero. Příběh zachycuje formou zpovědi život saského markraběte Gera (900–965), jenž bojoval proti západním slovanským kmenům, vedl vyhlazovací války na území mezi Labem a Odrou a stal se symbolem germánské brutality vůči Slovanům. Čeští čtenáři

si jistě v této souvislosti vzpomenou na Slezské písně Petra Bezruče, v nichž je jako „markýz Géro“ označen rakouský arcivévoda Bedřich, vlastníci mj. obrovský majetek na Těšínsku, a představující tudíž hlavního vykořisťovatele v kraji.

S povídkou Gero se v almanachu objevuje téma dějinných konfliktů mezi Čechy (Slovany) a Němci (Germány). Z různých úhlů pohledu odráží vztah mezi těmito dvěma národy několik autorů: Marie Veselá v básních České pohraničí 1938 a Lidické děti; Václav Franc v povídce z časů 2. světové války Z které koleje jede vlak na Rokycany?; Ivo Fencl v ironické povídce ze současnosti Německé firmě. S láskou; a jistým způsobem i Michael Doubek v již zmíněné povídce Návrat, vyprávějící příznačnou epizodu ze života dnešního úspěšného muže.

Tradičně vřelé porozumění mezi Čechy a Slováky zachycuje historická povídka Petera Štrelingera Boženka, zobrazující krátkou návštěvu Boženy Němcové na Slovensku a její setkání s obrozeneckým básníkem Samem Chalupkou. Jako určité echo varovného poselství z pověsti o Svatoplukovi a jeho synech lze číst i symbolickou povídku Jána Tužinského Edo a Dodo, sledující vztah dvou bratrů v těžké existenční nouzi; hlavní smysl této prózy však tkví v kritice dnešního sociálního vyloučení.“

ČAJ pro chvíle pohody

č.124, leden 2017, ročník XVI

Vydáno 5. ledna 2017 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU KOREKTUROU!

Václav TESLÍK

SEN O VÝKONU ČTYŘ SPASITELŮ

Ve jménu jistoty se hroutí, je to skvělé,
svět žitý na krátko, stačilo, akorát.
A máme víc než dřív! Hned čtyři spasitele.
Ne, už se nemusíš, človíčku český, bát.

Říjen už ztratil líc, je rubem listopadu
a v něm se prochází listí kol našich cest.
Padáme pomalu, jak listí ve svém pádu
vidíme na cestu, to zimní cesta jest.

Až sněhem zapadá, zbudou jen holé stromy,
vztyčené svědomí - života. Zvláštní věc,
když náhle zazní k nám z dálky lákavé tóny,
spasitel rozepne si chvatně poklopec,

a svaté přijímání započne. Jako kdysi
ta svatá podoba, ty tváře z učebnic.
Fajn, míza vytéká a živí kompromisy,
ač venku zima je, tak všem je z toho hic.

Až jaro ozve se? Vyraší zeleň nová,
zas uschlých stromů pár, mrtvých a bez mízy.
Tak život usychá, dnes včera zítra znova,
když člověk nežije a jen se nabízí.

A podvod jistoty se hroutí, co se děje?!
A ze všech nadějí jen zdání vyhlíží.
Náhle k nám vrážejí - drze, až beznaděje
se kolem zmateně a v slzách rozhlíží.

A starý opilec vede tři spasitele.
Kam? Kdo ví, ztrácejí se v mlhách byznysu.
Prudce se probouzím, věřte, po celém těle .. .,
zpocený tedy mám i konec penisu.

5.11.2016